Ч. 177. Львів, вторник дня 23. (10.) серпня 1910. Річник XIV.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
з Австриї:
за цілий рік . 20 кор.
за пів року . . 10 кор.
за чверть року . 5 кор.
за місяць 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів, або 12 рублів: з висилкою двічи в тижни 5½ доляра, або 10 рублів; з висилкою що суботи 4½ доляра, або 9 рублів.
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича

Телефон Редакциї ч. 1484 — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Виходить у Львові що дня крім неділь руских сьвят о 5½ год. по полудни.
Редакция, адміністрация експедиция »Руслана« при ул. Оссоліньских ч. 11. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.—
Рекламациї неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надіславім“ 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хліборобство а промисл.

—

(*Суспільно господарскі замітки*).

I. (§) Урядовою статистикою справджені дані доказують, що видатність хліборобства западає зі зростом великого промислу.

І так, коли наша держава ще недавно в літах 1870 до 1884 пересічно вивозила протягом року 1,529.000 метричних сотнарів всілякого збіжа і млива, то нині сама, щоби покрити свою питому потребу, приневолена оглядати ся на заграницю. Після урядової торгової статистики за час від 1 липця 1909. до кінця червня 1910., отже протягом одного року, виносив загальний привіз (імпорт) до Австриї 9,630.021 метр сотн. пшениці, 563 191 метр. сотн. житя, 25.205 м. с. вівса, а 404.218 м. с. кукурудзи.

Так само значно підупала в Австриї й годівля товару, а вслід за тим настала і величезна дороженча. Ціни мяса, молока і молочних витворів підскочили до неймовірно значної висоти.

З сегорічної петициї гостинничих кругів до австр. держ. ради можемо виняти про те подробиці, що прямо затривожують. Від року 1900. змогли ся ціни воловини о 33%, телятини о 80%, баранини о 100%, муки о 44—58%, мяса о 40%, молока о 50%. Се примітна прояви видимого занепаду хліборобства, а з тим і погубних его наслідків, виступає і в північній Америці.

Також і там, звідки ще у вісімдесятих і девятьдесятих роках мин. століття одну третину цілого дороду пшениці вивозили на прокорм Европи, прослідили, що в послідних пятьох літах обнизив ся давний вивіз хліба до 17·2%; так само упав у послідних трох роках і вивіз товару та мясива зі Злучених Держав на 67% колишнього вивозу.

Сей очевидний занепад хліборобства і звязаної з ним витворчости, що грозить прямо грізною небезпекою для дотичних держав та їх громадяньства, проявив ся наслідком сталого могучого зросту великого промислу і фабричних заводів, які ліпшими і лекшими заробітками притягнули до себе великі, ба й надмірні верстви робітничих сил, що передше працювали у хліборобстві.

Як виказують висліди периодичних переписий населеня, спотребовують великі городи і промислові осередки — мимо своїх приписів гиґієни і всіляких людяних занедень і улаждень, великі маси населеня. Ті переписи виказують, що у великих городах вимирають родини міщан пересічно в 4 поколінях і що ті городи приневолені для удержаня стану свого населеня, доповняти ся стало здоровими, сьвіжими силами сільского, околичного населеня. Населенці тих городів приневолені конче оживляти ся на ново припливом кремезних околичних селян.

Такий знов відплив населеня зі сіл до міст відбуває ся правильно все здавен давна і тривати ме і в будучині. Він подекуди і корисний для сіл, бо ті люди, що злишні по селах, або не можуть дома найти роботи, йдуть до міст і находять потрібний заробіток по містах.

Отже ся обміна сільского і міского населеня — як не переходить правильної міри — становить взаїмне доповняне, зрівноважує, як слід, населенє міст і сіл і тривко удержує в рівновазі суспільні відносини в дотичній державі.

Але як з часом зі зростом промислу хліборобна країна перетворить ся в промислову, то чим раз більше убуває зі села робітних сил, колишні хлібороби покидають скибу і плуг, а припливають до міст і пристають до роботи при промислі, де від часу розвиненої машинової техніки селянин тим лекше найде при всілякій галузи заробітки, бо й без ніякої науки, ні технічного знаня, може легко найти занятє при обслузі машини.

Сей вже наплив сільского населеня до промислових осередків підкопує дуже хліборобство і для сего послідного недостає з тої причини чим раз то більше потрібних рук.

З другого ж боку і нинішнє хліборобство поступило з всілякими винаходами сильно наперед і рільну господарку ведуть нині в більше розвинених краях також на фабричну стопу.

Але такі хліборобскі підприємства не в силі для найбільшої части помічних робітних сил, яких при землеробстві конче потреба в певних порах року, стало затруднити протягом цілого року. Хліборобство

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

—

Мій новий сотрудник.

Оповіданє із записок ірляндського пароха.

Переклав *Володимир Держирука.*

(Дальше).

— Не можу виповісти, як щасливою робить мене ся любов і приклонність для мене — сказала Бітра, а її очи блестіли.

Ми перейшли опісля на подвірє і на обору. І там вдячність людских сердець увляла ся під видом птиць найдивогляднійшого походженя, малого бичка і серни із голубою стяжечкою на шиї. Звірятко глядїло довкола широко отвореними і переляканими очима а теплий вітер гладив його гарну, червонаву шерсть.

Бітра погладила її головку а звірятко положило вогку морду на її долони.

— Та весїльна одіж є дуже легка — сказав я замітивши, що Бітра задрожала — йди домів та возми иншу.

— Се не із студени — одвітила, вдивляючи ся в мене — а із страху, що вже від рана мене переслїдує. Чую — після віруваня народнього — що пеначе ходить по моїй могилї.

— Нїсенїтниця! — закликав я. — Ти занервована і конець. Події нинїшного дня надто тебе умучили.

В сїй хвили почули ми голос старого Кампіона:

— Бітро, Бітро, де ти?

— Тут, батеньку! — закликала, коли її отець з Ормсбі входив на подвірє — показую отцю пароховп всї мої скарби.

Чоловік подав їй руку а Кампіон з одушевленем приглядав ся обоїм. І не диво! Се був хороший образочок, образочок в сїм сонїчнім сьвітлї, що окружало їх довкола.

— Ідїть! — сказав Кампіон. — Ждуть на вас гостї.

Пішли а ми обходили господарскі забудованя, оглядали, говорили і хвалили. Кампіон звертав увагу то на се, то на те, говорив про задумані улїпшеня, що мали сотворити для його дитини взірцеве сїльське господарство, я замітив однак що його думка є чим иншим занята.

Вкінци звернув ся до мене і я побачив легку хмару у його чорних, лискучих очах; а рівночасно він намагав ся надати свойому голосови певности.

— Я був чоловіком твердим — сказав — та мене змінили події нинїшного ранку. Не знав я, що нарід так пропадає за моєю дитиною а се розніжнило мене. Вихований в иншій школї не міг я покинути нїколи погорди до тих піддatних і необразованих а брак в них добрости і їх хитрість були для мене осоружними. Бачу, що я був несправедливим, а що більше: я був лихим католиком. Ормсбі, до недавна недовірок, доказав менї не словами, бо він все є джентельменом, а своїм спокійним приміром. Байдужне для мене було се, чи він, беручи мою доньку за жінку, є Турком, жидом, безбожником. Тепер однак бачу, що Церква має рацію і що її супружество не було би совершенне, колиб не була вийшла за католика і за доброго католика.

Занепокоїли мене сї розважаня і я рішив почати нове житє. Старість зближає ся і хоч імовірно, можу мати ще перед собою яких двайцять, або і трийцять лїт житя, то однак мушу зробити порядок так, неначе смерть заглядала би менї в очи. Дуже менї жаль, що нинї не був я з Ормсбі і Бітрою на Службі Божій та певно направлю се в слїдуючу недїлю по повороті дїточок моїх з подорожи повесїльної. Всї разом приступимо до сьв. Причастія. На Зевеса! Таж се дзвонять на молитви а в полудне мають спускати »Зірницю« на море.

Зняв капелюх і мовчки оба ми відмовили „Богородице Діво“. На висках Кампіона видні були слїди сивих волосків а чорне волосє на тїмени видно зрідло. Кілька хвилин глядїв я на нього допитливо. Чиж міг я тодї собі уявити, що сей дзвін, взиваючий до молитви, буде для нього похоронним дзвоном, що буде дзвоном сего великого режисера — смерти, — знаком до скоку в обнятя вічности!

—

Роздїл XXVIII.

Зірниця.

Численна товпа зібрала ся на побережу, при вливі ріки до моря, де прикріплене до тимчасової пристани, колисало ся на филях близького приплаву рибацьке судно, заосмотрене в те, що є конечне. Високий машт робив луки в теплім липневім воздусї в міру ударів мягких, круглих морських филь. Судно було предметом розмови селян, що бачили доси лише машти малих човнів, або судно Кампіона.

— Нахиляєть ся в правий бік — сказав критично старий моряк.

стало сезоновою працею і тілько в даних порах року затруднює своїх робітників.

І як раз той поступ, чи радше переворот в веденю хлїборобства довів до сего, що помічні хлїборобскі робітники або в часї тої сезонової роботи вимагають висшої плати, аби приощадками прожити в часї безробітя, або переходять туди іменно до промислу, де в цїлім році найдуть зарібки і належний прожиток.

В слїд за сим хлїборобскі підприємства остають без потрібного робітника, а розлогі земельні обшири лежать задля недостачі робітних сил або цїлком необроблене або оброблені недостаточно і викавують менший дорід чи видатність, або заліснюють їх, а тим самим пропадають они для земельних плодів збіжа і хлїба.

(Конець буде).

Русофільска „наука“.

В ґімназиї мав я до] руского язика знаменитого професора. Він мав на всїх моїх товаришів, розумієсь і на мене, превеликий вплив. Кожде єго слово полишалось на віки і в нашій памяти і в наших молодих серцях. Отсей то професор вияснював нам нераз галицке русофільство питомим Русинам лїнивством. „Русофілом — говорив він — дуже вигідно бути. Єму не треба працювати, бо він уже всьо має готове. Ми маємо витворювати свою питому науку, літературу, культуру, наша робота преважка: русофіли сьміють ся з нас: они приймають за свою вже готову науку, лїтературу, культуру... Чи се не є вигідно?“

Чи сей погляд мого професора на русофільство зовсїм вірний, не знаю; та все таки щось в нїм повинно бути правди. В сїм утверджує мене відкрита недавно ось така характеристична подія.

Кому невідомий з сучасної русофільско-богословскої лїтератури один голосний учений, стовп духовного русофільства, бувший редактор вельми „поважного“ богословского місячника, автор „товстих“ богословских творів, доктор сьв. Богословія, кандидат на університетску катедру і т. д. і т. д.? Імя єму... нї, не скажу, самі здогадаєте ся...

Отже показує ся, що сей „учений“ муж є русофілом не лише з переконаня, але і з „поступованя“; єго „ученість“ чисто русофільска. По що єму мозолити ся над працею ориґінальною, коли він і чужою роботою доробить ся в своїм таборі імени »ученого«?!

Не вірите?

Так послухайте, прошу.

Згаданий „учений“ видав доси печатно отсї важнїйші працї: 1) „Сьв. письмо о сьвящевику“, 2) „Св. Івана Золотоустого о сьвященьстві“ і 3) „Празничні картини“. Про „Історию Унії“ вже й не згадую.

Зачнїм від »Празничих картин«. Сї »Картини« виразно »написавъ« автор. Яке було се »написанє«, то се вже відкрила »*Нива*« з р. 1909. Наш „учений“ просто переклав весь твір з польского, замінюючи постійно тільки польске: „katolicki“, на руске „християньский“. Та не конець на сїм. Навіть „Передне слово“ досих „Картин“ є запозичене...

На доказ прошу порівнати отсї два уступи:

„Празничі картини“.
(Передне слово).

»Въ правдиво христіяньскôй родинѣ не вдоволяються тôлько участію въ приписанôмъ Богослуженю церковнôмъ; христіяньскій отець збирає, особливо въ дни недѣльнû и праздничнû, родину коло себе, щобы хоть хвилину посьвятити читаню на голосъ доброи набожнои книжки. Сей похвальный звычай передали намъ нашû предки и тому мы повиннû єго старанно заховувати... Розважанє рѣчей духовныхъ ôттягає духа нашого ôтъ земного и звертає до небесного, засѣває сѣмя доброго въ сердцяхъ дѣтей, подає молодцеви и дѣвицѣ силу противъ покусъ, мужеви охоту до выповненя щоденныхъ обовязкôвъ, женѣ пôдпору и помôчъ въ выхованю дѣтей и веденю домашного господарства; всѣ научають чогось доброго и благословеніє Боже не може оминути такои родини...“

„Przewodnik chrześcijanina rzymsko-katolickiego“ — opracował ks. T. Gaprzyński. Stuttgart (1906).
(Słowo wstępne ст. VIII)

„Rodzina prawdziwie chrześcijańska nie zadowała się tylko uczestniczaniem w nabożeństwach odbywających się w kościele, lecz zwłaszcza w niedziele i dni świąteczne ojciec zgromadza członków rodziny, aby z nimi odbyć krótkie ćwiczenia pobożne. Chwalebny ten zwyczaj przekazali nam nasi przodkowie, a obowiązkiem naszym jest zachowywać go i pielęgnować, pamiętając o tem, iż błodosławieństwo Boże spoczywa na rodzinach, które nie zaniedbują tego pobożnego zwyczaju... Wtedy to umysł oddaliwszy się od rzeczy ziemskich, zwróci się ku sprawom duchowym; w serduszka dzieci padnie ziarnko dobre; młodzieniec czy panienka przez rozmyślanie rzeczy duchowych nabiorą siły do walki z pokusami; mąż zaczerpnie ochoty do pracy codziennej, a niewiasta znajdzie wsparcie i pomoc w wychowaniu dzieci i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Wszyscy z tych pobożnych ćwiczeń zaczerpną naukę i zbudowanie, a błogosławieństwo Boże spoczywać będzie na takiej rodzinie...“

Очевидно, наш „учений“ не цитує зовсїм кс. Ґапжиньского. Він подає сї слова, як свої власні і під таким „Передним словом« підписуєсь гордо: „Авторъ...“

Другою поважнїйшою публїкациєю нашого »ученого« автора се: »Св. Івана Золотоустого о сьвященьстві«. Ся публїкация складає ся з трох частий: 1) „Передне слово“. 2) „Житє і труди св. Ів. Золотоустого“ і 3) не реклад шести книг »О сьвященьстві“.

В »Переднім слові« (звідки оно запозичене, автор своїм звичаєм не подає) читаємо про другу частину сего твору, а саме про »Житє і труди св. І. Золотоустого«, що »въ основу (що за хитрий термін!) предлежачои житєписи мы положили знаменитый трудъ проф. Лопухина, справивши(!!) въ нѣй(?) або додавши(!!) то, що пôсля нашого мнѣнія справити або додати належало« (ст. IX). — Про трету знов частину, а саме про переклад твору »О сьвященьствѣ«, каже наш автор, що »мы въ основу(!) єго положили гречеекій текстъ...«

Приглянувшись близше тим »положеним основам«, переконуємо ся, що цїла житєпись се невільничий переклад житєписи проф. Лопухіна, написаної по московски, а переклад шести книг „О сьвященьстві“, се також вірний переклад не з грецкого тексту, а таки опять з московского перекладу.

(Конець буде).

— Деж твої очі, Юрку! Чи не бачиш, що воно саме хилить ся на лївий бік? — закликав инший.

— Заложу ся о могорич для всїх, що воно рівно стоїть, мов стіл! — одвітив третій.

— Треба буде принайменше шість людий залоги! — замітив старий моряк, що обїхав сьвіт довкруги.

— Легко їх буде можна дістати за сї гроші, які платить сьвященик.

— Кілько платить — спитав моряк з Мойдору.

— Пять шілїнґів тижнево і частину зисків.

— Ось капітан і сьвященик. Хлопці, крикніть в їх честь!

І залунав такий крик, що задрожав океан заколисали ся фани ярмаркових буд а перекупки замовкли.

— Чи се він? — питали чужі, коли о. Летбі, паленїючи від зворушеня і гордости, йшов над море.

— Так, се він. Нехай його Господь Бог благословить!— відповідали люди з Кільронану. Щаслива година, коли він до нас прийшов. А що роблять ваші сьвященики?

— Не роблять нїчого! — одвітив чужий із стидом.

Сотрудника окружило кількох купцїв з Кількіль і Люґбур, що дали прочу суму, якої треба було на се, щоби дістати позичку від держави, Оглядали судно із всїх доків і обчисляли можливі зиски.

(Дальше буде).

Полїтичний огляд.

Австро-Угорщина.

Дня 18. с. м. зібрала ся після богослуженя в церкві св. Стефана у Відни рада міністрів, яка розпочала наради над справами, котрих досить нагромадило ся в часї ферий. Дня 19. тревали наради в дальшім тягу. Предметом нарад була особливо дорожня мяса. Перед полуднем відбула ся найперше передвступна нарада між міністром предсїдником бар. Бінертом, міністром торговлї Вайскірхнером і управителем міністери рільництва Попом. По полудни відбула ся рада міністрів і тревала 4 години, а дальший тяг відложено на день 20 с. м. З сего, як довго тревали ті наради, можна вносити, що справу дорожнї мяса порушено основно і вельми поважно з огляду на занепокоєнє, яке викликала ся справа серед населеня та що розважено всякі способи, при помочи котрих можнаб сїй дорожнї запобічи. На день 20. с. м. заповіджено нараду правительства з президиєю кола польского в справі будови каналів.

Ческа печать доносить, що в вересни мають відбути ся наради між міністром-предсїдником бар. Бінертом з нїмецкими і ческими проводирами сторонництв в справі ческо-нїмецкого спору, а від їх висліду буде залежати, чи знов відбудуть ся конференциї в справі нїмецко-ческого порозуміня. Бо відбудуть ся они лише тоді, коли сторонництва обіцяють висилати на них своїх відпоручників. Korr. Centrum подає, що доки не буде полагоджене питанє про сї конференциї та про ческий сойм, доси не западе рішенє анї в справі розширеня парляментарної більшости, анї в справі скликаня парляменту.

До Fremdenblatt-у доносять зі Львова, що орґанїзує ся тут нове сторонництво около виключеного з народово-демократичного сторонництва посла Ґермана. Сторонництво не буде звати ся „сторонництвом працї“, але „демократичним союзом“. Єго проґрама не ріжнить ся теоретично в самій основі нїчим від проґрами народово-демократичного сторонництва, але дуже значно під тактичним зглядом. Головну увагу має звернути се сторонництво на поборюванє демаґоґії в ріжних видах, а зате заступати економічні потреби широких народних мас. В тій цїли має сторонництво розпочати просьвітну працю відчитами і зборами. Орґанїзацию нового сторонництва переводить посол бар. Баталія, а проводирем сего сторонництва, що має складати ся з 12 членів, буде пос. Ґерман.

Заграниця.

Шеф турецкого ґенерального штабу Іззедбаша, що від сю пору перебуває в Берлїнї, так висловив ся в однїй розмові про теперішнє полїтичне положенє на Балканї, про ролю і боєву здатність молодотурецкої армії: „Ми не маємо зглядом наших сусїдів нїяких ворожих замірів, але як буде розходити ся о нашу народну честь, то ми зуміємо її боронити. За всяку цїну удержимо наші суверенні права на Креті. Під сю пору є турецка армія здібна до всего. Наша трета армія, о яку тут саме розходить ся, складає ся з 7 дивізий піхоти, 28 полків кінноти і 7 полків артилєрії. В разї мобілїзациї можемо нашу европейску армію, яка виносить 180.000, легко потроїти і можемо вести війну на два фронти. Вправдї болгарска армія, се поважнїйший противник, чим грецка армія, але ми є переконані, що дамо раду обом. Наша фльота стала сильнїйшою чим грецка фльота наслїдком закупна двох нїмецких панцирників, а з прибережного населеня Азиї наберемо до неї знаменитої залоги. Як бачите, ми готові боронити нашої скіри, як би нас хто схотїв зачіпити“.

Вороговане між христианами і музулманами на Креті заострює ся із кождим днем. Збільшають ся признаки зближаючих ся заворушень. Музулмани допустили ся деяких насильств, они підпалили в двох місцевостях майно християн, причім один властитель згорів. З пімсти за се вбили християни кількох музулманів.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар**. Вівторок: руско-кат.: Лаврентия архідіяк.; римо-кат.: Филипа. — В середу: руско-кат.: Євпла і Клявдиї; римо-кат.: Бартоломея

— **Цісар** продовжить наслідком залишеня осінних маневрів свій побит в Ішлю до 7. або 8. вересня, відтак верне до Відня, щоби бути на поминальнім богослуженю за бл. п. цісареву Єлисавети 10. вересня. Крім того прийме до відома заяву анґлійскої місиї про вступлене на престіл короля Юрия. Дня 1-го вересня прийме цісар на послуханю нового італійского міністра загран. справ Сан Джуліяно, котрий перед тим 30. серпня зустріне ся з ґр. Еренталем в Сольногороді.

— **Ювілейний образок сценічний архікнягині Мариї Валєриї.** Архікнягиня Мария Валєрия уложила віршом на ювілейний день 80-літних уродин цісаря сценічний образок з танцями: Голд альпейских цьвітів. »Huldigung der Alpenblumen«, в котрім виступали молоденькі архікнягині і архікнязї, внуки і внучки цісаря ювілята. Вистава відбула ся о $6^{1}/_{2}$ год., на котру була запрошена лише найблизша рідня цісаря. Костюми представляючі альпейскі цьвіти, відтворив артист маляр E van Hamme з Монахова. Режісером був проф. von Hamme, при чім асистовала архікнягиня Мария Валєрия. Музику уложив з ріжних танців і маршів улюблених композиторів, Conzertmeister опери надворної Wrba. Головну ролю сценічного образка Духа гір (Berggeist) відтворив молоденький архікнязь: Франц Кароль, стрільця архікнязь Губерт Теодор, (син архікн. Франца Сальватора), Edelweiss, Елля, Almenrausch арх. Ядвиґа, Enzlan арх. Gertrude, Kohlröschen арх. Klemens, котрий 5 літ числить, Zyklame арх. Maria.

Так само инші ролї були роздані між внуків і внучки цісаря, навіть наймолодша, трилїтна архікнягина Матильда мала ролю незабудьки. Сцена була уряджена у великій салї котежової віллї. Стіни були прикрашені дубовим листєм.

— **Вісімдесяті уродини Франца Йосифа** обходжено торжественно в Берлїні, в Зєдинених Державах Америки і в Каїрі.

— **Архікн. Франц Фердинанд**, як звіщають з Сараєва до часописи „Драва“, вибирає ся до Босни й Герцоґовини і проведе там два тижні.

— **З Перемишля** доносять нам: Вісімдесяті роковини уродин Є. Величества Цісаря відсьвяткували Русини в Перемишлї дуже гарно. О год. 9. рано відсьпівав Є. Ексц Преосьвящ. Епископ Чехович в супроводї цїлої капітули на інтенцию Є. Величества понтифікальну службу Божу, на котрій були численно зібрані репрезентанти властий. При кінци служби Божої відспівано „Тебе Бога хвалим“ а Високодостойний целєбрант вніс трикратне многолїтство Є. Величеству. Опісля відспівано торжественно гимн „Боже буди“. Цїлий час співав прегарно хор, бо були запрошені співаки з ріжних сторін. О год. 2. відбув ся у Є. Ексцеленциї Епископа Чеховича в честь Цісаря обід, в котрім взяло участь понад 60 осіб. Між иншими були Ексц. Епископ Пельчар, Преосьвящ. Фішер, корскомандант Куммер, бурмістр Долиньский і ин. Підчас обіду коло палати, де відбував ся обід, грала військова музика. Прекрасними словами вніс Високодост. Господар тоаст в честь цісаря, в котрім висказав, що наш руский нарід, хоч бідний, але добрий і вірний, любить свого старенького Монарха і рік річно заносить за Него щирі молитви до Всевишного. З певної груди видали учасники оклик трикратний в честь Є. Величества а музика і гарматні стріли рознесли єго геп поза Перемишль.

— **Овочі праці**. З Бережанщини пишуть нам: Сего року перший раз довело ся менї на вакациї заїхати до україньского села, яких мало буває. Коли я ту побув якийсь час та поговорив з людьми, придивив ся їх господарці, їх звичаям, їх просьвіті а найважнїйше їх побожности, то в порівнаню до москальофільского, они стоять у всім багато а багато висше. — Від Краснопущі (повіт Бережани) о 10 хвиль дороги на захід, стоїть в долинї красна мурована церква, а при нїй одноповерховий мурований дім. Є то монастир ОО. Василиян. Перед двома роками приїхав сюда о. Евгеній Нищий Ч. св. ВВ. яко ігумен того монастиря. Коли згаданий сьвященик обійняв ігуменьство, з початку старав ся він близше пізнати своїх парохіян з Краснопущи і Плїхові. А згадаю, що перед о. Евгенїєм був ту парохом і ігуменом бл. п. о. Мурій, котрий також немало труду пожертвував над своїми парохіянами. Коли о. Евгеній вже добре пізнав своїх парохіян, взяв ся він тодї щиро до працї. Насамперед старав ся викоріняти „Русское Слово“, яке майже кождий селянин читав. Дальше винищив він всїлякі кацапскі звичаї, які псували здоровлє і душу, а на їх місце завів добрі народні звичаї. І в такій праці, в потї чола через два роки з москальофільских сел Краснопущи і Плїхова — нинї вже маємо взірцеві українські. Тепер, де лиш оком кинути, всюди видить ся порядок та красу. По хатах взірцева чистота та порядок; в селї є читальня „Просьвіти“, в якій зимовою порою частїйше, а тепер лїтом майже що місяця відбувають ся відчити або представленя. В неділї і сьвята сходять ся до читальні дівчата і хлопці, а о. Евгеній вчить їх набожних пісень та україньских приличних співанок так, що тепер годї почути на поли, або на якійсь забаві гидкі верески як давнїйше. А тутешна молодїж дуже співуча — зглядно дівчата — співають, — що аж серце радує ся.

Придивім ся тепер їх житю духовному: всї належать до »Брацтва Серця Ісусового«, господарі, господинї, дівчата, хлопцї, а навіть дітвора. Обовязок того Брацтва як найдокладнїйше виконують; що місяця приступають до св. Сповіди і Причастія; крадежи, сварнї, бійки, чужолоства, процесів і пияків ту не побачиш. А в церкві який ту порядок. Дяк ту не має що робити. От може апостола прочитати, або які рідше співані тропарі та пісні сolькові, а решту всьо відспівують дївчата. Так, що коли перший раз прийдеш до церкви, а почуєш спів, здає ся, що неначеб хтось проводив дівочим хором. Діти знов дуже добре знають катехизм; молитви красненько на україньский язик вміють перекладати, а через тоє і розуміють слова молитви і єї значінє. Одним словом, тутешні діти в катехизмі з певностию засоромили би москальофільского реєнтого. — Дав би Всевишний, щоби наша Ненька-Україна мала як найбільше таких ревнителїв, як о. Евгеній Нищий, а тодї певно з москальофільства лишила би ся велика нуля.

— **Університетска справа з 1. липця**. Як доносять польскі часописи, держ. прокуратория виготовила вже акт обжалованя проти руских академиків, а всї акти віддала надпрокураториї, звідки вишлють їх до Відня. В справі жаданя делеґованя позакраєвого суду висший кр. суд у Львові заявив ся відмовно.

— **Українське товариство взаїмного кредиту в Києві**. Серед україньского громадяньства в Києві виник проєкт заснувати товариство взаїмного кредиту, щоби обслугувати торговельно-промислові потреби України. Фундатори товариства склали статут »Україньского торгово-промислового товариства взаїмного кредиту« і вислали, підписаний 50 особами до Петербурга до реґістрациї. Статут товариства складено згідно з нормальним статутом товариств взаїмного кредиту з невеликими змінами що до подїлу доходів товариства.

— **Державні зелїзниці** і ті приватні зелїзничі шляхи австр., які остають в держ. зарядї, виносили в липцю с. р. 13.959 клм. довготи, се є, о 16 клм. більше, чим в липцю мин. року. В липцю с. р. перевезено ними 12,135.500 осіб, а 6,609.600 м. сот. тягарів. Приходу було з того 19,136.700 К в особовім руху, а 44,674.900 К в товаровім. Загалом був прихід о 5,900.849 К більший, чим в липцю мин. року. До сего вислїду причинила ся певно ловецка вистава у Віднї, і та обставина, що в липцю с. р. була одна неділя більше чим мин. року. Від 1. сїчня до кінця липця перевезено 64,814.400 осіб і 45,478.500 м. сотн. тягарів, а дохід з того виносив 96,855.900 К в особовім руху, а 212,696.500 К в товаровім руху. Дохід за перших сїм місяців сего року виносив о 35,990.486 К більше, чим в тім самім часї мин. року.

— **Нові жертви Татр.** В ярузї під верхами Рис в Татрах найдено онодї двох неживих прогульковців, якими мають бути два студенти з Праги. Призвищ їх не знати. Они вертали з попрадского озера через Риси і спускаючи ся в долину, втратили, видко, рівновагу і покотили ся долї по скальних зломах на яких 400 метрів. Голови їх були зовсім потороще́ні так, що аж мозок виплив. Сей нещасливий випадок повинен бути осторогою для тих, що не знають дороги, або не привикли до стрімких верхів, а пускають ся в гори.

— **Новий шпіґун.** До львівскої вязниці приставлено онодї 37-лїтного Йосифа Поховского, господарского урядника, арештованого в Борщовицях жандармериєю. Арештований є аґрономом з академічними студиями, походить з Познаньщини, а навіть має бути офіцером пруских драґонів з Познаня прибув до Кракова, потім якийсь час перебував у Львові, вкінци дістав місце писаря в Камінополї коло Львова, а в останних часах старав ся о дозвіл на бюро посередництва в Перемишлї. Поховский маючи 30 К місячної платнї, видавав багато гроша, і се звернуло на него увагу жандармериї. Дальше слїдство довело на здогад, що Поховский займає ся шпіґуньством. Він виїздив часто до Росиї а в останних часах був кілька разів в Києві, звідки діставав численні листи і грошеві посилки адресовані до села Прус під Львовом. Вислїди доходжень довели до арештованя Поховского дня 16. с. м. а найдені при ревізиї листи потвердили здогад жандармериї. Як виявило ся, Поховский робив фотоґрафічні знимки з околиць Львова і новобудуючої ся зелїзної лїнії Львів-Камінка струм. Поховский є інтеліґентним чоловіком, говорить по польски, руски, нїмецки, росийски, француски, анґлійски, іспаньски, італїйски і по турецки.

— **Пригода на зелїзниці.** Один з подорожних, який приїхав нинї рано о 6·45 год. до Львова замість о 5·45, оповідає нам, що ранїшний поспішний поїзд, їдучий зі Львова до Черновець, застряг серед поля перед стациєю в Бориничах і не міг з причини якогось ушкодженя машини дальше рушити з місця. Машина особового поїзду станїславівского мусїла проте спровадити „поспішного калїку“ на стацию в Бориничах. Там єго лишила власній судьбі, а по одногодиннім спізненю виїхав особовий поїзд в дальшу дорогу до Львова.

— **»Русское Слово«**, тижневник москвичів ґрупи д-ра Короля, призначений для широких народних верств, зложив у сам день 80-тих уродин цїсарских новий доказ кацапскої проворности і дволичности. Помістив вправдї коротеньку згадку про цїсарский ювілей навіть з портретом цїсаря в закутку на 5-ій сторонї, але за те на першім місцї помістив великий портрет о. Наумовича з обємистою передовицею на три сторони печатні з великими »славословіями« для сего народного і церковного відступника. Є се метода, яку довгий час практикував пок. Купчанко у видаванїй у Віднї популярній ілюстрованій часописи, де на першім місци все являли ся портрети „русского царя“, „русскихъ“ вел. князів і ґенералів, Побєдоносцева і т. п., а відтак деколи портрет якогось австр. архікнязя або державника. До сеї справи ми повернемо ще при найблизшій нагодї.

— **Виправа до північного бігуна**. Минувшої середи вирушила з Норвеґії нова виправа на кораблї „Фрам“ під проводом капітана Роальда Амудсена. Поплине опа попри Кап Горн і здовж західного побережа Америки до проливу Берінґа а звідси вплине на північне море ледів. Виправа має всякі услівя положеня угольного каменя під будову дослїдів північних околиць, бо звісно, що цїла велика частина підбігунових, просторів кяі тягнуть ся на північ відпроливу Берінґа аж до бігуна є простором зовсїм незнаним очікуючим на дослїдника. Не є виключене, що виправа стрітить вільні води, бо наука о морских струях згадує про їх єствованє. Головним однак полем єї дїланя буде саме Ледове море, єго формация, струї, дослїди метереольоґічних появ, що панують в висших верствах атмосфери підбігунових країн, що для науки має велике значінє. Сї задачі на суші, морі і в воздусї вимагають довгого часу і тому виправа не буде спішитись. Починено великі приготованя. Добрі прилади, які Амудзен забирає з собою, улекшать працю.

До дослїджуваня глубин послужать сонди найновійших конструкций, осібні апарати уможливлять ствердженє містоти соли і т. п. До дослїдів атмосферичних пороблено також відповідні приготованя. Виправа буде мати до розпорядимости 30 лїтаків, які уносячи прилади до записуваня, будуть могли підноситись до висоти 12.000 метрів. Бачну увагу посьвячують також члени виправи полярній зорі в цїли дослїдженя і пізнаня природи сего незвичайного явища. „Фрам“ прибуде в червни 1911 року до Сан Францїско. Наколиж би до сего часу не удалось удосконалити винайдену недавно нову методу витворюваня бальонового ґазу в довільних скількостях при помочи немногих апаратів, виправа заосмотрить ся в Америцї в великий бальон „captif“. В сей спосіб дослїдники малиб можність підноситись в гору і звідтам оглядати великаньскі пусті простори, як також в місци дослїджувати услівя метереольоґічні в даних висотах атмосфери. Позаяк виправа потреває зо три лїта а може і довше, обдумано той час перебути як найвигіднїйше і як найприємнїйше. Передусїм кождий одержить осібну каюту. Часто оказало ся, що при подібних виправах члени виправи себе зненавиджували внаслїдок зденервованя, так, що мусїли шукати самоти. Для членів виправи подбано о всякі розривки, бібліотеку і т. п. Цїлі сотнї собак забере виправа до тягненя санок по ледах. Таким чином »Фрам« буде міг відважно ставити чоло всїм небезпекам і противеньствам.

— **Почтова дефравдация**. Почтовий офіцияnt в Раві рускій, Владислав Брик, здефравдував на 20.000 К грошевих листів і утїк в незнанім напрямі. За спійманє дефравданта дирекция почт назначила 500 К.

Оповістки.

— **З Бережан.** В суботу дня 27. серпня с. р. отвирає „Народний Дім“ в Бережанах при улиці Потоцкого напротив друкарнї п. Ціхоцкого торговлю мішаних товарів системи Рочдель. Служба Божа і посьвяченє льокалю буде в середу 31. серпня о 9. год. рано. П. Т. Патриоти з сусїдних сіл Бережанщини зволять і самі прибути та і других заохотити до громадної участи. — *Управа „Народного Дому в Бережанах“.*

— Вписи учениць до всїх шкіл Р. Т. П. відбудуть ся по феріях 31. серпня 1. і 2. вересня від 9—12 і 4—6 в канцеляриї шкіл (ул. Мохнацкого 12, I. пов.).

До впису повинна явити ся учениця особисто в товаристві вітця, матери або опікуна (або бодай їх заступника) і принести з собою: а) сьвідоцтво шкільне з послїдного півроку; б) одну точно виповнену вписову картку.

Учениці, що зголошують ся до школи вправ і I. кл. видїлової мусять предложити крім того сьвідоцтво щепленої віспи і метрику уродженя.

Учениці, що зголошують ся на I. рік семінариї мусять, крім того предложити сьвідоцтво фізичного уздібненя виставлене правительственним лїкарем (фізиком).

Всї кандидатки семінариї мусять предложити письменну деклярацию родичів (або опікунів) що до точного складаня оплат.

Оплати шкільні є такі:

а) в школї вправ 4 К піврічно.

б) в школї видїловій для учениць I., II., III. кл. 6 К піврічно, для учениць IV. і V. кл. 10 К піврічно.

в) в семінариї виносить статутом установлена місячна оплата 20 К — однак Видїл Товариства знижає сю оплату на внесенє Учительского Збору. Сї, що мали зниженє в попереднїм роцї, користають з него дальше, о скілько Учительский збір і Видїл Товариства не відбере або не обмежить їм сего зниженя (а радше сеї стипендиї) задля лихих нот з поведеня, пильности або поступів. Кандидатки I. року мусять зараз з початку вересня се є до 3. вересня внести поданє о зниженє місячної оплати долучуючи до него сьвідоцтво убожества (очивидно в серпни виставлене) і деклярацию що до висоти оплати, яку би могли місячно складати.

г) Речинець до вплати такс для семінаристок установлює ся після ухвали Видїлу Р. Т. П до 10-ого кождого місяця, для учениць видїлової школи і школи вправ до 10. жовтня в I. півроцї, а до 10. марця в II. півроцї. Дирекция має право по тих речинцях видалити в короткій дорозї учениці, що не вплатили належної такси.

д) При вписї складають еще учениці видїлової школи 2 К на шкільні прибори, а кандидатки семінариї 4 К вписового і 1 К на шкільні прибори. Від тих оплат не може бути нїяка увільнена.

е) За науку стеноґрафії і францускою яз. платять семінаристки місячно по 1 К.

Іспити поправчі відбувати муть ся в днях 1. і 2. вересня рано від 9—12. год. і по полудни 3—6.

Іспити вступні на I. рік семінариї і до I. кл. видїлової відбувати муть ся в днях 2. вересня по полудни (3—6) і 3. вересня рано 9—12 і по полуд. 3—6.

Іспити вступні до висших кляс обох шкіл відбувати муть ся в днях 5. і 6. вересня.

Рік шкільний 1910/11. розпічне ся дня 5. вересня торжественным богослуженєм, на котре обовязані явити ся всї вписані учениці. По Богослуженю зберуть ся учениці в своїх клясах, де їм відчитає ся шкільний реґулямін і поділ годин.

Вкінци подає ся до відома важну ухвалу Видїлу Р. Тов. Пед. що до реорґанїзациї видїлової Школи ім. Т. Шевченка. Коли сю ухвалу потвердить Рада Шк. кр., перейде в вид. Школї від 1. вересня 1910 францускій язик на надобовязковий (буде удїляти ся єго як доси — однак в окремих 3—4 курсах поза обовязковими годинами шкільними) — а місто того предмету прийдуть яко нові предмети руханка а в IV. і V. кл. еще стеноґрафія і бухальтерия; крім того оберне ся зайві години на побільшенє лекций ґеоґрафії, руского язика і історії природи. Ся реформа вийде очивидно в користь молодежи і самої школи. — Стеноґрафія і францускій яз. будуть введені і в семінариї, однак тільки яко надобовязкові предмети. — *Дирекция шкіл Р. Т. П.*

— Отворенє почтових складниць. Дня 16. серпня 1910 заведено в місцевости Росохуватець, яка належить до округа доручень ц. к. почтового уряду в Слободї золотій, складиницю почтову із звичайним кругом дїланя. Складниця ся получена буде з ц. к. урядом почтовим в Слободї золотій за помочию тижнево шестиразового ходу пішого післанця.

Дня 16 серпня 1910 заведено на час сезону купелевого в місцевости Буркут, яка належить до округа доручень ц. к. уряду почтового в Жабю, складницю почтову з розширеним кругом дїланя. Складниця ся покучена буде з ц. к. урядом почтовим в Жабю за помочию тижневого тризового ходу пішого післанця.

Дня 1. вересня 1910 заводить ся в місцевости Князьдвір, яка належить до округа доручень ц. к. уряду почтового в Коломиї 1, складницю почтову із звичайним кругом дїланя Складниця ся буде получена з ц. к. урядом почтовим в Коломиї 1 за помочию тижнево шестиразового ходу пішого післанця.

Телеґрами

з дня 22. серпня.

Відень. На конференциї польского кола з бар. Бінертом порушено також програму парляментарної працї. Сойми будуть скликані в вереснї. Близший речинець скликаня галицкого сойму буде залежати від рішеня кр. маршалка ґр. Баденього. Що до ческого сойму то конференциї в сїй справі зачнуть ся в вереснї. Спільні делеґациї зберуть ся з початком жовтня в цїли поладнаня буджету на 1910 рік

Царгород. Грецкий посол вручив Портї ноту з протестом проти дальше треваючого бойкоту грецких товарів. Нота робить Порту одвічальною за материяльні шкоди Греків.

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	8·5[illegible]	1·30	5·4[illegible]	10·[illegible]5
Кракова	7·27	10·10	1·15 Б	8·40	2·30
Тарнова	—	—	1·[illegible]5	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	2·15	5·40	10·30
Черновець	8·05	—	2·05	[illegible]3	9·30
Черновець	—	—	—	6·3[illegible]	12·20
Станиславова	5·45	—	—	—	—
Коломиї	—	10·21	—	—	—
Ходорова	[illegible]·15 Г				
С[illegible]	7·[illegible]8	11·45	4·25	7·41	11·02
Стрия				10·19Д	
Самбора	8·00	9·58	2·00		9·00
Рави рускої	[illegible]·32	12·00	—	8·00	—
Яворова	8·15	—	5·0[illegible]	—	—
Брухович	7·32	1·05 Л	1·[illegible]3 З	8·00	9·25 З
Брухович	7·49 К	1·20	4·[illegible]0 З	3·26К	—
Підгаєць	—	11·15	—	—	
Винника		—			12·10
Янова	8·15	1·10 К	5·00	9·26 К	10·07К
Любіня	8·00	9·38	2·00	9·00	11·40Р
На Підзамче з:					
Підволочиск	7·01	11·40	**2·00**	5·17	10·13
Бродів	7·01	—	**2·00**	5·17	10·12
Підгаєць	—	10·54	—	9·44	—
Винник	7·26	—	—	6·29	11,55А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10·33	—	9·28	—
Винник	7·10		—	6·13	11·39А

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·55	**8·25**	**3·15**	**6·55**	11.15
Кракова	6·04	8.40	3·55	7·45	**12·45**
Кракова	—	—	**2·45**	6·04	—
Мшани	—	—	3·30	5·41	—
Підволочиск	6·20	10·40	**2·16**	8·10	11.10
Черновець	6·10	9·35	—	—	10·[illegible]6
Черновець	—	**9·10**	**2·23**	—	**2·50**
Станиславова	—	—	2·52	—	—
Коломиї	—	—	—	5·59	—
Ходорова	—	—	—	8·23 В	—
Стрия	7·30	10·15	1·45	6·50	11·25
Самбора	6·00	9·05	3·40	—	10·40
Рави рускої	7·34		2·30	7·10	11·35 З
Яворова	[illegible]·2[illegible]		—	6·30	—
Брухович	6·13	10·05Л	2·35 З	8·38 З	11·35 З
Брухович	7·24	12·25 З	4·24 З	7·10	
Підгаєць	5·58			6·16	
Янова	8·20	10·20К	1·35 Н	3·25	6·39 К
Любіня	6·[illegible]0	9·05	2·15 Р	3·40	10·40
З Підзамча о:					
Підволочиск	6·35	11·00	**2·31**	8·33	11·32
Бродів	6·35	11·00	**2·31**	8·33	—
Підгаєць	6·12		—	6·30	—
Винник			1·30		11·35А
З Личакова до:					
Підгаєць	6·31			6·50	
Винник			1·49		10·54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим другом. — *) Лише в неділї.

А = лише в середи і суботи. — Б = від 15·6 до 30/9 щоденно; В = в день перед кождою неділею і сьвятами обох обрядів. — Г = в день по кождій неділї і сьвятї обох обрядів. — Д = від 19/6. до 11 9. в неділї і рим.-кат. сьвята. — З = від 1 6. до 30/9. щоденно. — К = від 1·5. до 30/9. щоденно. — Л = від 1 6 до 31 8 щоденно — Н = від 1/5. до 11/9. в неділї і рим. кат. сьвята. — Р = від 15/5. до 11 9. в неділї і рим. кат. сьвята.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук**.

З друкарні В. А. Шийковського.